

سیاست امنیت ملی از موشک تا زنبورک

کیومرث اشتریان

هوش مصنوعی، دامنه سیاست امنیت ملی را از موشک تا زنبورک گسترده است؛ چراکه در جنگ‌های پیش‌رو، استفاده از سلاح هوش مصنوعی یک مؤلفه مهم در استراتژی‌های نظامی است. ازاین‌رو برای بازدارندگی، سرمایه‌گذاری استراتژیک بر تسلیحات نظامی هوش مصنوعی مهم‌تر از هرگونه تسلیحات دیگر است. این نوشتار سناریویی است که ناظر بر هشدار به تهدید استفاده از تسلیحات هوش مصنوعی در آینده است. در ماه‌های پیش‌رو اما توجه داشته باشید که توقف جنگ ۱۲روزه که مشخصا به درخواست اسرائیل و آمریکا صورت گرفت، دو دلیل عمده داشت: نخست برای آماده‌سازی پدافند ضدموشکی اسرائیل در برابر موشک‌های بالستیک ایران تا به محض آنکه این بازسازی صورت گیرد، جنگ مجددا آغاز شود. دلیل دیگر، فراهم‌سازی مکانیسم ماشه است تا با توجیه شورای امنیت، یک جنگ بین‌المللی با شرکت سه کشور اروپایی و آمریکا علیه ایران ساماندهی شود.

زنبورک‌ها ربات‌های کوچکی هستند که مجهز به فناوری هوش مصنوعی و احراز هویت دیجیتال‌اند و چهره کدگذاری‌شده قربانیان خود را در حافظه دارند. از چهره یک قربانی تا چند میلیون «فریم دیجیتال» در مخزن‌الاسرار هوش مصنوعی است و خواهد توانست حتی با رصد گوشه‌ای از چهره، او را شناسایی کند. این فناوری در تولید انبوه بسیار ارزان خواهد بود و می‌تواند صف به صف، لشکر به لشکر ربات‌هایی بسازد و به سازماندهی نظامی درآورد تا اهداف گسترده و ازجمله همه مقامات نظامی-سیاسی یک کشور فرضی را آماج قرار دهد. این ربات‌ها با شناسایی هدف خود، به سر و قلب آنها می‌چسبند و قربانی نمی‌تواند بجنبند؛ چون به محض حرکت کشته می‌شود. یعنی هر خانه‌ای در گوشه گوشه کشور زنبورخانه‌ای برای مهاجمان و اسارت‌خانه‌ای برای مدافعان می‌شود؛ و هزاران نفر از مقامات در کاشانه خود به اسارت دشمن درآمده و کرامت کشور به ذلت تسلیم یا به تحقیر تمکین کشیده خواهد شد.

حقوق بین‌الملل بیش از پیش در برابر فناوری‌های هوش مصنوعی رنگ و معنا می‌بازد. اشتر هوش مصنوعی بر آشیانه مرغ عقل پش‌ر یا نهاده و همه چیز را ویران می‌کند. به روایت هنری کیسیسینچر، ساختار حقوق بین‌الملل در حوزه‌های امنیتی بر این استوار است که نخست طرف تهدید، دامنه و تاثیر تهدید، سازوکارها و پیامدهای تهدید مشخص شده و سپس برای آن رژیم حقوقی و سیاست امنیتی بنا می‌کنند. هوش مصنوعی همه این عوامل را به هاله ابهام و عرصه انکار می‌برد و چنان در سر شوریده حقوق بین‌الملل و امنیت ملی سودا می‌پزد که «ساقی و می و می‌فروش» را از هم نتوان تشخیص داد. شما نمی‌دانید تهدید از کجاست و چه می‌کند و چگونه عمل می‌کند، بنابراین نمی‌توانید برای آن رژیم حقوق بین‌الملل طراحی کنید. این، تصویری از دنیای بسیار نزدیک ماست. بنابراین توسعه سلاح‌های هوش مصنوعی در دستور کار دولت‌های پیشرفته صنعتی است و به‌زودی نظم و امنیت بین‌الملل بر همین اساس سازمان خواهد یافت. توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و به‌ویژه هوش مصنوعی ارزان خواهد شد؛ تولید زنبورک بسیار ارزان‌تر و البته کشنده‌تر از موشک است؛ هر چند فناوری‌های سخت‌افزاری در این حوزه بسیار گران‌قیمت و هنوز از دسترس کشورهای همچون ایران به دور است.

بدین‌سان، سلاح‌های کشتار جمعی در هوش مصنوعی هدفمند شده و به سلاح کشتار مقامات حکومتی کشورها تبدیل می‌شوند. یک نتیجه قه‌ری در سیاست آن است که برای تأمین «امنیت سیاسی» باید مشروعیت مقامات حکومتی و متکثرسازی جغرافیایی دموکراسی‌ها در برنامه اصلاحات سیاسی قرار گیرد؛ به آن معنا که واحدهای اداری در درون حکومت‌ها هرچه بیشتر غیرمتمرکز، متکثر و انتخابی شوند تا شمار وسیع‌تری از افراد را در برگیرند که اگر دشمن به مقامات اداری-سیاسی حکومت حمله کرد، ظرفیت نهادهی برای بازسازی اداری-سیاسی فراهم باشد. از سوی دیگر، با انتخاب شمار وسیعی از مدیران کشور، مشروعیت دموکراتیک حکومت افزایش یابد. سلاح‌های هوش مصنوعی اگرچه خطرناک هستند اما به طریقی متناقض‌نما ظرفیت اجبار دموکراتیک را در خود دارند و دولت‌ها عملا مجبور خواهند شد توسعه سیاسی-اداری را در پیش گیرند. اساسا شما نمی‌توانید درگیر جنگ‌های بزرگ بشوید بدون آنکه پشتوانه عمیق مردمی و نهادهای متکثر انتخابی برای مواجهه با بحران داشته باشید.

📅 یکشنبه ۲۲ تیر ۱۴۰۴
📅 ۱۷ محرم ۱۴۴۷
📅 ۱۳ جولای ۲۰۲۵
📅 سال بیست‌ویکم
📅 شماره ۵۱۵۴
📅 ۳۰ هزار تومان
📅 صفحه ۱۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: یادداشتی از فریدون مجلسی درباره طرح «آینده‌نگری» و کتاب «صدایی که شنیده نشد» • از میدان‌ تحریر تا میدان روایت • چطور خسارات جنگ را ارزیابی کنیم؟/ مهدی زارع

چهار اقتصاددان در گفت‌وگو با «شرق» از راه‌های افزایش تاب‌آوری اقتصاد کشور در شرایط جنگی می‌گویند

راه ناگزیر اصلاحات اقتصادی

مهام سلیمان بیگی: اقتصاد کشور که پیش از این با عارضه‌های متعددی از جمله تحریم، اقتصاد شدیداً دولتی و قیمت‌گذاری دستوری، تورم مزمن، فقر سرمایه‌گذاری، خروج سرمایه، بوروکراسی پیچیده و فساد دست و پنجه نرم می‌کرد، حالا گرفتار جنگ و آتش‌بس ناپایدار شده است. موضوعی که ابهام و نگرانی فعالان اقتصادی را به دنبال داشته است. حالا اقتصاددانان معتقد هستند که دولت باید مدیریت شرایط جنگی را برای اقتصاد کشور اعمال کرده و به سرعت دست به اصلاحات نهادی بزند چراکه دیگر جز اصلاحات چاره‌ای نمانده است. مهدی پازوکی، اقتصاددان معتقد است که برای افزایش تاب‌آوری اقتصاد کشور باید دو نسخه بلندمدت و کوتاه‌مدت در نظر گرفت.

از نگاه او نسخه‌ای که باید برای اقتصاد ایران در بلندمدت تجویز شود، حرکت سیاست‌های کلان حکمرانی که برای افزایش تاب‌آوری اقتصاد کشور باید دو نسخه بلندمدت و کوتاه‌مدت در نظر گرفت.

از نگاه او نسخه‌ای که باید برای اقتصاد ایران در بلندمدت تجویز شود، حرکت سیاست‌های کلان حکمرانی که برای افزایش تاب‌آوری اقتصادی است. منظور او از ثبات‌سازی اقتصاد، ایجاد امنیت اقتصادی برای جامعه است که یکی

گفت‌وگوی تیر یک‌رادر صفحه ۴ بخوانید

«شرق» از اختلال نرم‌افزارهای مسیریاب و در دسرهایش

پس از آتش‌بس گزارش می‌دهد

گم‌شدگان در شهر

صفحه ۱۰

یادداشت

سخن از همبستگی ملی یا ماندن بر مدار گذشته

ملت ایران، برای پایداری میهن کماکان از چشمه دیرجوش فرهنگ ملی بنوشند

نوید مجدیدی

روزنامه‌نگار و تحلیلگر

به دست نخواهد آمد. در جنگ اخیر، بخشی از قشرهای گوناگون مردم، بنا بر دلایلی ازجمله انتقادهای خرد و کلان به حاکمیت یا با تأثیرپذیری از روایت رسانه‌ای یا برآوردهای اشتباه و خلط برخی عملکردهای زبان‌بار، با جای‌شمردن تهاجم بیگانه، چه در درون مرز و چه در برون مرز، از تهاجم به میهن جانبداری کردند که صداالبته نکوهیده و محکوم است (چه از سوی رضا پهلوی باشد و چه از سوی شهروندان عادی)؛ اما زدن برچسب خان به هرکس از راه می‌رسد، بدون آنکه ریشه‌های چنین واکنش‌هایی را واکاوی و تحلیل کنیم که هم ما را به بیراهه خواهد برد و هم اتحاد بیشینه ملی را برآورده نخواهد کرد. چنانچه می‌خواهیم خطاکاران را نیز جذب کنیم و به محل اردوی «ایران‌دوستی» بیاوریم، بخشش هرکسی که از راه خطا بازگردد- نه اینکه لزوما باورمند به آرمان‌های نظام و... باشد- امری ضروری و ناگزیر به نظر می‌رسد.

در حوزه دانش و علم، برای یک تحلیلگر راستین، دانش‌ورز و آزاداندیش این‌روش استدلالی که بخواییم برای نقد یک راهبرد یا عملکرد خطا یا نکوش یک دروغ دست به دامن دروغ یا تحلیل جانبدارانه دیگری شویم (دفاع خوب از یک روند بدا)، روشی ناپذیرفتنی، غیردانشی و بلکه غیراخلاقی است. یک تحلیلگر منصف و باشرف‌ت در دام «حب و کینه» نمی‌افتد. با این درآمد، سخنان شه‌ریار زرشناس و فلان نماینده مجلس و کسانی از این دست که فرصت را مغتنم شمرده و سراسر به انکار و سیاه‌نمایی تاریخ و همه نظام‌های پیشین این کشور می‌پردازند، نه‌تنها مانع از همبستگی ملی است، بلکه از نگاه پژوهشگران تاریخ و علوم اجتماعی و تحلیلگران منصف، امری مطرود است. اگر برخی افراد در نظام پهلوی به دنبال انکار قاجاریه و سراسر سیاه‌نمایی آن دوران بودند، پس رویه کینه‌آلوده تحلیل تاریخ باستانی و معاصر ایران از سوی شه‌ریار زرشناس و کسانی مانند او که مدام جلوی دوربین هستند و باورمند به تفکر انتقادی‌اند، چه تفاوتی با آن رویکردها دارد؟! جز این است که افراد برجسته حوزه تاریخ و ادبیات ایران را هم‌زمان به اندوه و

روزنامه شرق

عراقچی:

بدون غنی‌سازی توافقی نداریم

۲

واکاوی «ایرانِ پس از جنگ ۱۲ روزه» در گفت‌وگو با محسن هاشمی

از خاکستر جنگ تا افق نو

دیپلماسی عقلایی، راه نجات ایران از تهدیدهای پیش‌رو است

این گفت‌وگو را در صفحه ۲ بخوانید.عکس: مهدی‌ناکی شرق

برگزیده‌ها

بلا تکلیفی جنگ‌زده‌ها دیه و خسارت مالی را چه ارگانی پرداخت می‌کند؟

۸

رئیس‌جمهور ترکیه

در پی خاموش‌کردن صدای مخالفان است

جاه‌طلبی‌های بی‌پایان سلطان

۵

سخنگوی قوه قضائیه اعلام کرد

۵ زندانی اوین در بین شهدا

۲

امشب: تقابل قدرت‌محور یاری‌سن‌رژمن و نظم‌تاکتیکی چلسی

قهرمانی جام جهانی باشگاه‌ها با سوت فغانی

۹

درسگفتگو

احمد غلامی و علی میرسپاسی- بخش اول

بازگشت

از یک انحراف تاریخی

۶

یادداشت

در حاشیه رونمایی از سامانه حمایت از گزارشگران فساد

ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

هفته گذشته سامانه ملی حمایت از گزارشگران فساد توسط سازمان بازرسی کل کشور رونمایی شد. بی‌تردید این اقدام را باید به فال نیک گرفته و آن را سرآغاز وقوع اتفاقات مثبت در حوزه فسادستیزی تلقی کنیم. باین‌حال، نباید از نقد و بررسی آن و تلاش برای اصلاح روند آینده غفلت ورزید. در این یادداشت نکاتی را برای روشن‌شدن ابعاد موضوع مطرح می‌کنم:
۱. ماده ۳ قانون حمایت از گزارشگران فساد که در آذرماه ۱۴۰۲ به تصویب رسیده است، سازمان بازرسی کل کشور را ملزم کرده که حداکثر ظرف شش ماه از زمان اجرایی‌شدن قانون، سامانه را راه‌اندازی کند. اما رونمایی سامانه با حدود یک سال تاخیر انجام گرفته است. انتظار می‌رود متولیان امر توجیه قانع‌کننده‌ای برای این تاخیر داشته باشند؛ زیرا نهادهای دولتی و حکومتی که شهروندان را به اجرای قانون امر می‌کنند و گاه برای کوچک‌ترین تاخیر جریمه در نظر می‌گیرند، نباید خود در نادیده‌گرفتن الزامات قانونی پیشگام شوند.

۲. با صدور فرمان هشت‌ماده‌ای رهبری در اردیبهشت ۱۳۸۰ انتظار می‌رفت در اولین فرصت سیاست‌های کلی مبارزه با فساد با کمک مراکز علمی و پژوهشی کشور تدوین شود.

۳

ادامه‌در

صفحه ۴

۴

۴

۴

۴

۴

۴

۴